

Aardverschuiving bij verkiezingen in Beieren

[Achtergrond](#) - 14 oktober 2018 - Auteur: Marja Verburg

Bij de verkiezingen in Beieren heeft de christendemocratische CSU een flinke nederlaag geleden. De partij heeft in de voorlopige einduitslag 37,2 procent van de stemmen gehaald en is daarmee haar absolute meerderheid kwijt. De Groenen zijn met 17,5 procent de tweede partij, daarna volgen de regionale Freie Wähler en de AfD. De SPD in Beieren is gehalveerd.

(Geactualiseerd op 15 oktober) De CSU zal een coalitie met een van de andere partijen moeten aangaan. Dat is de afgelopen decennia slechts een keer eerder voorgekomen, tussen 2008 en 2013, toen regeerden de christendemocraten met de liberale FDP. Dat kan nu niet. De FDP heeft maar 5,1 procent van de stemmen gehaald. Gezien het de zetelverdeling (zie hieronder) kan een coalitie met de SPD ook, maar het lijkt niet heel logisch als de twee grote verliezers samen gaan regeren. Met de AfD wil de CSU niet samenwerken en met de Groenen zijn de verschillen erg groot, dus lijkt een coalitie met de Freie Wähler (FW) het meest voor de hand liggend.

De [Freie Wähler](#) (11,6 procent) komt voort uit lokale belangengroepen en zit sinds 2008 in het Beierse deelstaatparlement. Die partij ligt inhoudelijk op veel punten het dichtst bij de CSU. FW-voorzitter Hubert Aiwanger wil graag met de CSU regeren en heeft al aangekondigd dat zijn partij graag het Heimatministerie wil hebben.

Immigratie

Zetelverdeling parlement Beieren

CSU: 85

SPD: 22

Freie Wähler: 27

Groenen: 38

FDP: 11

AfD: 22

Partijen die samen 103 zetels hebben, kunnen een meerderheidsregering vormen.

De rechts-populistische AfD (10,2 procent) is nieuw in het Beierse deelstaatparlement gekozen. De CSU heeft de afgelopen maanden geprobeerd met een streng asielbeleid en een campagne gericht op de thema's als immigratie, integratie en identiteit kiezers van de AfD terug te winnen. Dat is niet gelukt. In plaats daarvan lijkt de partij de meer traditonele en christelijke kiezers van zich te hebben vervreemd.

Uit [peilingen](#) blijkt dat het onderwerp immigratie voor veel kiezers niet het belangrijkste is geweest bij hun stemkeuze. Een veel grotere rol spelen de thema's onderwijs, woningnood in de grote steden en milieubeleid. Die onderwerpen vertrouwen de kiezers de Groenen meer toe dan de CSU of de SPD. Bovendien staat 58 procent van de Beierse kiezers achter het liberale asielbeleid van de Groenen, 59 procent wil dat de Groenen in Beieren gaan regeren, meldt de publieke zender ARD zondagavond. Het opkomstpercentage in Beieren zondag is met 72 procent duidelijk hoger dan bij de verkiezingen van 2013 (63,6 procent).

Seehofer en Söder

De twee christelijke partijen CDU en CSU trekken landelijk samen op. Daardoor heeft de Beierse deelstaartij relatief veel invloed in Berlijn. De Beierse kiezers kunnen bij deelstaatverkiezingen niet op de CDU stemmen, die heeft geen Beierse afdeling. Christelijke kiezers zijn daar aangewezen op de CSU.

Het slechte resultaat van de CSU is mede het gevolg van de [harde strijd tussen CSU en CDU](#) in de regering in Berlijn, de afgelopen maanden. Aan het begin van de zomer leidde ruzie tussen kanselier Merkel en minister van Binnenlandse Zaken en CSU-voorzitter Seehofer over het asielbeleid bijna tot een regeringscrisis en een breuk tussen beide partijen. Een meerderheid van de Beierse kiezers keurt de manier waarop Seehofer tegen Merkel ageerde af, blijkt uit een [peiling van tagesschau.de](#). Zij zien Seehofer als de hoofdverantwoordelijke voor de nederlaag van de CSU.

Een meerderheid van de Beierse kiezers ziet Seehofer als de hoofdverantwoordelijke voor de nederlaag van de CSU

Maar ook minister-president Söder (CSU), die in maart de regeringsleiding in Beieren van Seehofer overnam, draagt schuld aan het verlies, vinden de kiezers. Slechts 49 procent van de mensen in Beieren vindt Söder een goede minister-president, waarmee hij de minst populaire minister-president van Duitsland is. Slechts 48 procent is tevreden met zijn regering. Dat is des te opmerkelijker

omdat het met Beieren economisch heel goed gaat: de deelstaat heeft de grootste groei van Duitsland en een werkloosheidspercentage van slechts 2,8 procent.

Dat Söder en Seehofer elkaar de afgelopen weken de schuld van de slechte peilingen hebben toegeschoven, heeft ook niet geholpen. Duitse media speculeren al langer over het vertrek van Seehofer, Söder of van beiden na een verkiezingsdebakel. Zelf vinden ze vertrekken niet nodig. Söder wil een nieuwe regering gaan vormen, liet hij weten, en Seehofer zei zondagavond dat hij partijvoorzitter en minister wil blijven.

'Slechte performance' SPD

Söder sprak zondagavond van een pijnlijk resultaat voor zijn partij. Hij noemde de landelijke politiek en het vluchtelingenbeleid als belangrijke oorzaken voor het verlies. Maar hij benadrukte dat de CSU de grootste partij is gebleven en hij ziet de uitslag als een opdracht om een stabiele regering te vormen.

De SPD heeft zondag gewaarschuwd dat ze de regering-Merkel verlaat als het geruzie tussen CDU en CSU blijft doorgaan

De SPD heeft eveneens een bittere pil te slikken. Ze is in Beieren gehalveerd, is op 9,7 procent uitgekomen en heeft daarmee het slechtste resultaat bij een verkiezing ooit gehaald. Waar de SPD in de Zuid-Duitse deelstaat altijd de tweede partij achter de CSU was, staat ze nu op de vijfde plek, zelfs na de Freie Wähler en de AfD. Veel Beierse kiezers vonden de Groenen een beter alternatief voor de CSU. Ook de "slechte performance" van de regering in Berlijn heeft bijgedragen aan het verlies van de SPD in Beieren, zei SPD-voorzitter Nahles zondagavond. "Vast staat dat er iets moet veranderen."

Gevolgen voor kabinet-Merkel

De verkiezingsuitslag in Beieren heeft gevolgen voor de regering van Merkel in Berlijn. Een verzwakte CSU kan voor nog meer onrust in de toch al zo instabiele grote coalitie zorgen. SPD-leider Nahles heeft al gewaarschuwd dat haar partij de regering verlaat als het geruzie tussen CDU en CSU blijft doorgaan, meldt de ARD zondagavond.

De CSU-nederlaag en het dreigende verlies van de CDU over twee weken bij de deelstaatverkiezingen in Hessen, tasten ook Merkels aanzien aan. Niet alleen bij Seehofer, ook binnen haar eigen partij is de ontevredenheid met haar beleid groot. Dat bleek onder meer toen haar vertrouweling Kauder vorige maand als fractievoorzitter in de Bondsdag werd weggestemd, een gevoelige klap voor de kanselier. Merkels positie is verzwakt, zei zelfs Bondsdagvoorzitter en CDU-mastodont Wolfgang Schäuble afgelopen weekend in een [interview](#) met de

regionale zender SWR. Hij ziet haar herverkiezing als CDU-voorzitter in december vooralsnog niet in gevaar, maar verwacht de komende weken wel discussies over Merkels kanselierschap binnen de partij.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/28500/aardverschuiving-bij-verkiezingen-in-beieren>